

de have efter Grundlovens Forskrift. Jeg har ved en anden Sag gjort gjældende, at de Forhold, der angaae Folketirken, kunne betragtes som reent borgerlige, og fra en Side, som jeg i den Henseende sætter Priis paa, har jeg hørt Stemmer, der idelig have gjentaget, at Folketirken er en reent borgerlig Indretning, men jeg skjønner ikke, at det her foreliggende Forslag har denne Opfattelse. Jeg kan naturligtvis ikke tage Ordet i en Sag som denne, ligesaa lidt som jeg kan udføre min Gjerning som Folkerepræsentant, uden at jeg yder mit Bidrag til, at Sagen faaer en Ordning, der er tilfredsstillende i borgerlig Henseende, og jeg maa derfor ogsaa gjøre, hvad jeg kan, for at der ikke paa nogen Maade skeer noget Skaar i mine Medborgeres religiøse Frihed. Jeg vil ikke gjentage, hvad jeg har sagt ved en beslægtet Sag, nemlig i Anledning af Præsternes Lønningslov, men jeg vil kun gjøre gjældende, at, hvis den høitærede Minister vilde søge Rigsdagens Medvirkning til, at alle de Embeder, hvorom der her er Tale, bleve besatte, ikke med Embedsmænd som Sjælesørgere — dette Udtryk er blevet brugt — men med Folk, der omtrent havde den samme Dannelselse som den, disse Embedsmænd nu have, og som havde den Forpligtelse, at de skulde virke til Folkets Oplysning i de Kredse, hvori de bleve satte, var det naturligt, at det ingenlunde var Menigheden, eller blot de, der have fuld Adgang til Folketirkens Gader, som valgte dem, men alle Beboerne uden Undtagelse maatte da have Lov til at gjøre deres Valgret gjældende, ganske paa samme Maade, som man nu gjør sin Valgret gjældende ligeoverfor Skolelærere, der før have været Degne, men som nu ere blevne Embedsmænd i Staten, og som ikke have det Allermindste med Geistligheden at bestille. Naar man gif den Bet og dernæst overlod til den luthersevangeliiske Kirke og Menigheden — hvad der er noget andet end Sognet — at bestemme, om man i kirkelige Niemed kunde benytte den Mand, som saaledes var bestillet, havde man givet hver Sit, og man havde da et fuldstændigt andet Grundlag; men dette har man ikke gjort ved denne Leilighed, hvorimod man har blandet Alt sammen. Jeg kan naturligtvis ved en Sag som denne

have Lyst til at fatte mig saa kort som muligt, da der dog er saa liden Udfigt til, at man, naar man staaer paa mit Standpunkt, vil faae Tilslutning til de Betragtninger, man gjør gjældende. Kunde jeg see bort fra, at det er min Pligt som Folkerepræsentant at bidrage Mit til, at man faaer det størst mulige Udbytte af Sagen, og kunde jeg sætte mig ned som en Slags Tilskuer for at see, hvad Resultat der vilde komme ud af en Lov som denne, kunne de Herrer ikke let forestille sig, med hvilken sjælelig Tilfredsstillelse i mit indre Sind jeg vilde see paa, hvorledes det gif til med hele denne Sag. Der kan ikke let i nogensohmest Sag blive frembudt et Skuespil af denne Art, hvorved Alt, som Tilfældet er her, bliver rørt sammen i en folkelig og kirkelig Bølling, saaledes at man ikke fatter, at man ikke her i vort lille, kjære Fædreland skulde være kommen videre frem med Hensyn til den Slags Betragtninger. Jeg kunde da indtage det Standpunkt, at jeg kunde see Alt dette løbe ud; jeg kunde da indtage det Standpunkt, som den ærede Minister omtalte, idet jeg ganske roligt kunde see paa, at der ikke kom Noget ud af Sagen, blot med en lille Forandring. Jeg vilde deri see et Bidrag til, at Galskaben stadigt bliver mere indlysende for Folket, saaledes at der dog tilsidst kan komme nogen Forandring tilstede; thi vi kunne være overbeviiste om, at, hvad enten dette Lovforslag vedtages eller ikke, vil der komme en Betragtning tilstede i Folket, der bestandigt mindre og mindre vil vedkjende sig Embedsmænd af den Bestaffenhed, som vi hidtil have haft dem paa dette Omraade. Ja, den Betragtning ligger saa overmaade nær, om vi ikke kunne være dem aldeles kvit, men dertil bidrager ogsaa andre Omstændigheder. Jeg skal ikke her undlade at aflægge et Vidnesbyrd, fordi jeg er sat i den heldige Stilling, at jeg kan afgive en Erklæring, som dog maaskee vil blive tagen for gode Varer, da man veed, at jeg ikke siger Noget, som jeg ikke mener. Jeg siger, at, skulde de Embedsmænd, om hvem her er Tale, ikke være medvirkende til det danske Folks Oplysning, men skulde de fremdeles kun optræde, saaledes som udtalt af den ærede Minister, som Sjælesør-